

Tunnbindaren 14 Titti och Hans hus i Visby

<http://www.guteinfo.com/inventering/?avd=201&fid=1072>

Tunnbindaren 14

Adress: Södra Murgatan 47

Kommun: Gotland

Stad, socken: Visby

Stadsdel, by: Klinteroten

Kvarter, gård: Tunnbindaren

Fd. kvarter, gård: Tomt 60, Klinteroten III:57,4

Tomtnummer: 14

Beskrivning

Kvartersbeskrivning:

Kvarteret Tunnbindaren är rektangulärt till formen och placerat i den östra delen av Visby innerstad. Tunnbindaregatan löper längs del nordvästra kvartersgränsen, Repslagaregränd längs den nordöstra, Södra Murgatan längs den sydöstra och Blockgränd löper längs den sydvästra gränsen. Före den nu rådande fastighetsindelningen tillhörde kvarteret Klinterotens tredje kvarter med tomtnummer 49½, 55-61 och 67-72.

Kvarteret var på 1697 års karta upptagen som åkermark, förutom tre tomter i den östra delen längs Södra Murgatan med, från norr till söder, nummer 80, 60 respektive 166. På den mellersta av dessa tomter, vilket utgör större delen av nuvarande Tunnbindaren 14, finns murverksrester efter två medeltida stenbyggnader i det befintliga bostadshuset. Murverk efter medeltida hus har även påträffats på Tunnbindaren 1 samt i gatan väster om nuvarande Tunnbindaren 12. Kvarteret tomtindelades under 1700-talet, flertalet med den för Klinten, karaktäristiska, långsmala formen. I princip har tomtindelningen bevarats, med undantag för att tomterna 59-60, i den sydöstra delen, slagits samman till att bli nuvarande Tunnbindaren 15. Enligt husklassifikationen 1785 bestod bebyggelsen av bostadshus och stall i skiftesverk. Kvarteret har, under 1700-talet och fram till 1900-talets mitt, främst bebotts av arbetare, sjömän och hantverkare samt till viss del även av ämbets- och handelsmän.

Kvarteret är idag indelat i tolv fastigheter. På flera av dem finns de äldre trähusen kvar, de flesta har dock moderniserats under 1900-talet. Omkring sekelskiftet 1900 uppfördes ett mindre antal nya större stenbyggnader i kvarteret. Några av dessa byggnader inrymmer föreningslokaler, de flesta fastigheterna är dock privatägda.

Fastighetsbeskrivning:

Fastigheten Tunnbindaren 14 är centralt belägen i kvarterets östra del, gränsande till Södra Murgatan i sydost. Den är en av få tomter i kvarteret som varit bebyggda innan regleringen på 1770-talet. Två sammanbyggda medeltida stenhus, placerade i nordväst-/sydostlig riktning med gaveln mot Södra Murgatan, utgör grunden för den

nuvarande huvudbyggnaden. Enligt 1697 års karta omfattade tomtnummer 60 större delen av fastighetens nuvarande yta samt en mindre del av Tunnbindaren 3 och 15, i nordost respektive sydväst. Tomten var då avsmalnande mot söder längs den västra gränsen. Bebyggelsen bestod 1697 av en trästuga med kålgård, ägd av Gabriel Hanson som vid den tiden hade tio fastigheter, spridda över staden. Det medeltida huset torde då antingen varit i ruin, eller nedrivet. Fastigheten fick sannolikt sin vinkelformade utformning redan vid tomtregleringen på 1770-talet.

Enligt husklassifikationen 1785 bestod bebyggelsen på fastigheten, som före nuvarande indelning benämndes Klinteroten III: 57, av ett materialhus under tegeltak. Detta materialhus motsvarar dagens huvudbyggnad, med samma placering och omfattning som den medeltida föregångaren. På 1883 års karta finns huvudbyggnaden med ett mindre utbygge mot den nordvästra gaveln. Enligt samma karta hade det även tillkommit en stallbyggnad i tomtens sydvästra del samt ett mindre uthus, sannolikt ett dass, i den nordvästra delen. 1936 var uthusen kompletterade med ytterligare två sektioner, så att de kom att sträcka sig längs hela den nordvästra och den nordöstra gränsen. Den senare delen revs sannolikt omkring 1970. Fastigheten hade beteckningen Tunnbindaren 4 fram till 1940-talet, då en smal remsa mot den sydvästra gränsen flyttades över till fastigheten i söder, Tunnbindaren 5 som där efter fick nummer 15.

Idag består bebyggelsen av huvudbyggnaden från 1700-talet och en uthuslänga av trä som uppförts i etapper, från 1800-talets mitt till 1920-talet. Längan, som löper längs hela den nordvästra fastighetsgränsen, är här beskriven som två byggnader. Mot nordost avgränsas fastigheten av baksidan på en stenbyggnad, placerad på Tunnbindaren 2. Mot sydväst och Södra Murgatan i sydost avgränsas tomten av omkring två meter höga plank. I planket mot gatan finns två ingångar, en gångport och en körport med skjutdörr. Gården är belagd med gräs som bryts upp av gångar med kalkstensflis och cementplattor. Växtligheten består av diverse träd och buskar samt en del blomrabatter längs några av husväggarna.

Fastigheten har ett stort kulturhistoriskt värde, i och med huvudbyggnaden med medeltida ursprung och uthuslängan från 1800- och tidigt 1900-tal. Även den ovanligt formade, tidigt reglerade tomten ger fastigheten ett kulturhistoriskt - och ett miljöskapande värde.

Byggnader: 3

Gårdsbeläggning

Gräs, gångar av kalkstensflis, cementplattor

Planteringar

Rabatter med blommor och buskar utefter södra väggen på byggnad 1 och östra väggen vid byggnad 3. I trädgården finns valnöt, lönn, hassel, fläder, körsbär, äpple och plommonträd, bärbuskar och spaljé av äpple och päron.

Anläggningar

Luftvärmepump norr om byggnad 1.

Fornlämningar

RAÄ 107

Arkeologiska undersökningar

Mur, staket

Mot Södra Murgatan står ett ca 2 m högt lockpanelat staket med gångport och körport med skjutdörr. Plåtklätt krön. Mot s finns ett ca 1, 6 m högt tätt plank av tryckimpregnerat virke.

Dokument, arkiv

LmG, ViLA

Ritningar, arkiv

GK/KomA/BNA

Övriga källor

Dokumentationer

SBR nr 6, medeltida stenhus, före 1922, B JF (Engeström 1988)

Tidigare Tunnbindaren 4, Uppmätning 1956, Läns museets arkeologiavdelning. Ansvarig Eva Bergman, SBR nr 7, medeltida stenhus, 1956, B (Engeström 1988)

Karta från 1748-50

14=Hesstgatan, 72= Gatan till söderport, 73=Carl Brüggares gr, 74=Matts Södergsfons gr 80=Mårten Kanngjutes gr, 79=Peer Füstis, 81=Christopher

Minte Rotens 3^{de}

Husets nummer	N a m n	Pagina i församlingsboken	Inflyttning från	Aflyttning till
57	Slaktaren K. A. Södergren	h.l.		
Hyresgäster:				
	Emma Lagerdahl	F. 1488		M. R. 3:17
	Emma Görby	F. 1055		M. R. 3:38
	Emundson Anna Engström	F. 385		M. R. 3:47
	Angelborgs Maria Engström	F. 385		M. R. 3:47
	M. Joh. Nister o. h. Björklund	F. 134		M. R. 3:47
	Karl och Lovisa	F. 780		M. R. 3:47

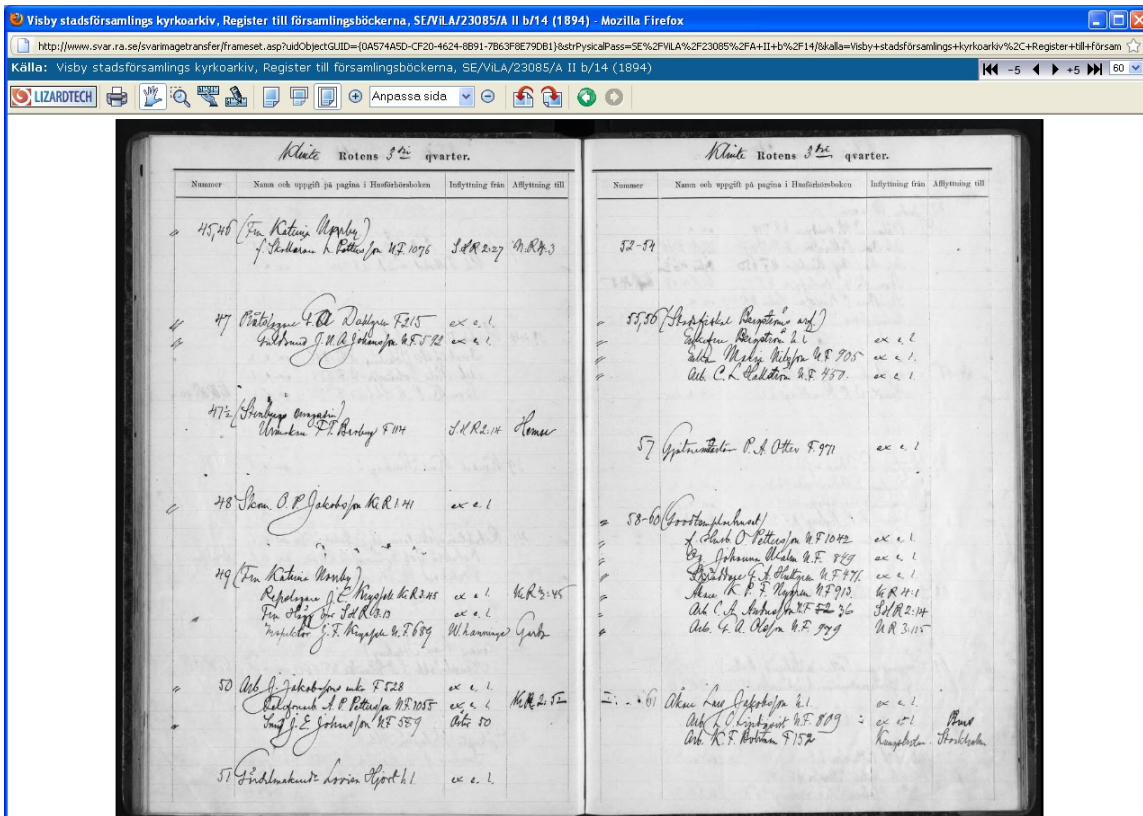
Föramlingboken 1903 -1912 Slaktaren K. A. Södergren Hyresgästerna ut?

Källa: Visby stadsförsamlings kyrkoarkiv, Register till församlingsböckerna, SE/ViLA/23085/A II b/16 (1895-1903) (s93)

Minte Rotens 3de kvarter

Husets nummer	N a m n	Pagina i församlingsboken	Inflyttning från	Aflyttning till
57	Egare: Gjutaremästare P. A. Otter Slaktare K. A. Södergren	F. h.l. M. R. 1573		M. R. 4:17
Hyresgäster:				
	Reklamationsförm. A. F. Nilsson o. h. J. 1079	F. 450	M. R. 3:22	M. R. 3:47
	Arb. J. O. Johansson	F. 752	M. R. 3:35	M. R. 3:38
	Emma Lagerdahl	F. 1488		
	Angelborgs Maria Engström	F. 385	Slaktaren	M. R. 3:47
	Emma Görby	1055	Påden 14	
	Sörhusmeskens Emma Engström	F. 380	Öster	

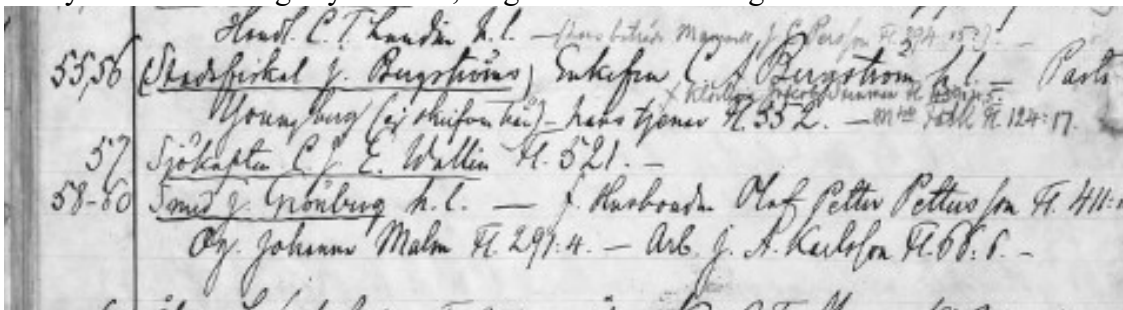
<http://www.sockerslottet.se/teknikarv/gotlandsteknik/otter.htm>

P A Otter 1888 inflyttad från s 971.

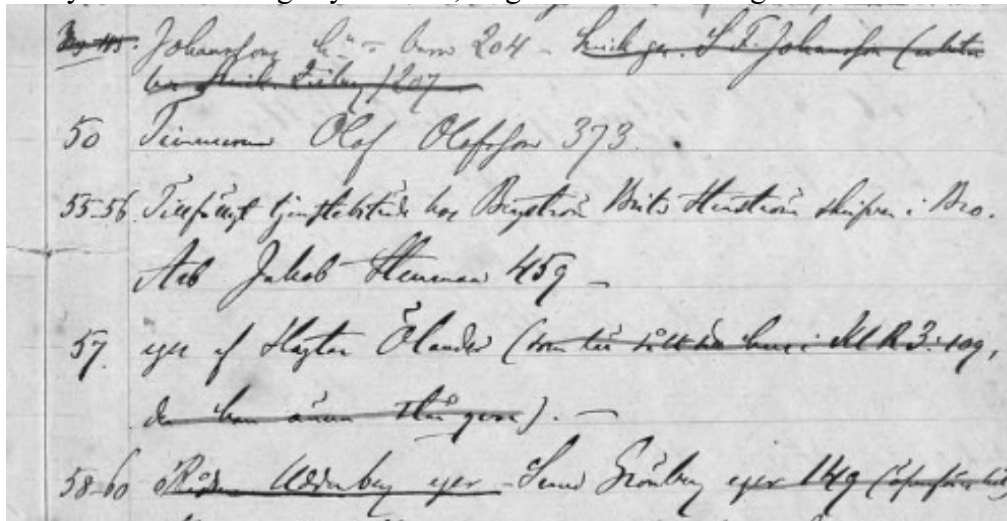
Wallin flyttade 1887 till Klinte roten 3 114 som var stadens hus.

Visby stadsförsamlings kyrkoarkiv, Register till församlingsböckerna 1882

Kapten C.J.O. Walin köper huset 1876 av Kapten Ölander som flyttar ut på Follinboväg.

Visby stadsförsamlings kyrkoarkiv, Register till församlingsböckerna 1874-1881

Kapten Ölander ägde huset 1874 (första anteckningen i registret som är det äldsta skannade)